

Урок 2.

Тема уроку: Причини і початок революції у Франції. Повалення монархії та встановлення республіки у Франції.

Алгоритм вивчення теми:

1. Ознайомитися з текстом пунктів з 1 по 5 параграфу 2 підручника;
2. Прочитати конспект уроку;
3. Опрацювати карту «Французька революція (1879 – 1795 рр.)»

Наприкінці XVIII століття Франція переживає складні часи. Економіка страждає від внутрішніх кордонів та корупції в уряді. Суспільство розділене за становою ознакою. В політиці – негативні наслідки поразок у війнах з Британією в Індії та Північній Америці.

Зима 1787/1788 років видалась морозною, що призвело до вимерзання виноградної лози. Виноград основний продукт, який вирощували французькі селяни. Продаючи його вони сплачували податки до королівської казни, оренду землевласникам та купували необхідні товари, в першу чергу хліб. Неврожай призвів до зубожіння селян через ціни на хліб та високі податки. Це, в свою чергу призвело до спустошення королівської казни.

Король Людовік XVI вирішує поповнити казну за рахунок збільшення податків, але на це мали дати дозвіл Генеральні Штати, які останній раз скликалися у 1614 році. Король розраховував, що духовенство та феодали підтримають збільшення податків, проте події почали розвиватися не так як розраховував Людовік XVI.

І ось чому:

- Велика буржуазія прагнула взяти владу під свій контроль, усунувши від неї аристократію;
- Середня та дрібна буржуазія хотіла республіки та зменшення податків;
- Торговці та виробники – знищення внутрішніх митниць та зменшення податків;
- Селяни намагалися отримати право володіти землею, яку вони оброблювали.

5 травня 1789 року засідання Генеральних Штатів було відкрито. І одразу між королем та депутатами виник конфлікт, який згодом переросте у революцію. 14 травня 1789 року – натовп парижан бере штурмом фортецю Бастилія, яка була символом влади короля.

На першому етапі великій буржуазії вдалося втілити в життя свій план – аристократія усунена від влади, влада короля номінальна – «Король царює, але не править», і належить Установчим зборам. 3 вересня 1791 року Людовік XVI підписує Конституцію Франції, в основі якої, затверджена 26 серпня 1789 року «Декларація прав людини та громадянина».

В лютому 1792 року революційній Франції оголошують війну Австрія та Пруссія. Їх мета – повернути на трон Людовіка XVI. Співпраця королівського двору з окупантами – дружина Людовіка Марія-Антуанетта була австрійської принцесою, – призвела влітку 1792 року до загострення ситуації в державі. Простолюд вимагав покарання зрадників. 20 вересня 1792 року – французькі війська здобули першу перемогу біля селища Вальмі. 21 вересня 1792 року – Конвент (законодавчий орган) скасовує монархію. 22 вересня 1792 року – Франція оголошена республікою.

Проте частині радикально налаштованих депутатів Конвенту цього було замало і на вимогу Жан-Поля Марата короля звинуватили в державній зраді та 21 січня 1793 року Людовіка XVI стратили на площі Революції за допомоги гільйотини. Страта короля спричинили посилення антифранцузької коаліції та призвела до роялістських повстань, найбільше з яких відбулося на заході Франції в провінції Вандея. Водночас відбувається розкол між якобінцями (радикали) та жирондистами (поміrkовані). Це протистояння закінчиться якобінською диктатурою.